

COLLEGE VAN BEROEP VAN DE NVO NEDERLANDSE VERENIGING VAN PEDAGOGEN EN ONDERWIJSKUNDIGEN

Uitspraak inzake het beroep tegen de uitspraak van het College van Toezicht van de NVO van 29 september 2016.

Mevrouw A., verweerster in de behandeling in eerste aanleg gaat in beroep tegen deze uitspraak.

Samenstelling van het College van Beroep van de NVO bij deze beoordeling.

Mw. mr. drs. E.C.C. van Os, voorzitter;
Mw. drs. H.S.T. Blankestijn, lid;
Mw. drs. G. Zipper-Stapper, lid;
Mw. drs. B.J. van Leeuwen, lid.

Het College van Beroep baseert zich bij de behandeling van dit beroep op de beroepscode van de NVO en het Reglement voor het College van Toezicht en het College van Beroep van de NVO.

Het College van Beroep beslist in deze zaak conform zijn taakstelling in artikel 3.1 van het bovengenoemde Reglement, waarin staat dat het College van Beroep onderzoek doet op grond van de klacht, vervat in het beroepschrift. Daarbij kan het College van Beroep de uitspraak van het College van Toezicht bevestigen, wijzigen, dan wel vernietigen. Het College van Beroep komt daarmee tot een definitief eindoordeel.

Verloop van de procedure tot nu toe

Het College van Toezicht (CvT) ontving een klachtschrift van mevrouw B. (hierna klaagster) op 16 september 2015. Het CvT heeft hiervan op 29 september 2016 uitspraak gedaan. Het CvT oordeelde twee klachtonderdelen gegrond en legde aan appellante de maatregel van schorsing op voor een periode van twee jaar.

Mevrouw A. (hierna appellante) was inmiddels geen lid meer van de NVO, derhalve concludeerde het CvT dat de maatregel niet uitvoerbaar is.

De feiten zoals weergegeven in de uitspraak van het CvT, voor zover niet weersproken door partijen, en de overwegingen en beoordeling van het CvT over deze klacht worden beschouwd als hier ingelast en deel uitmakend van deze uitspraak.

Appellante is tegen de uitspraak van het CvT in beroep gekomen bij beroepsschrift van 22 november 2016, bij monde van haar advocaat, de heer mr. C., eveneens ontvangen op deze datum.

Klaagster heeft hierop gereageerd met haar verweerschrift van 7 december 2016, ontvangen op 8 december 2016.

Partijen hebben gelegenheid gekregen tot repliek en dupliek. Van appellante is op 17 januari 2017 repliek ontvangen. Van klaagster is op 18 februari 2017 dupliek ontvangen.

Op 12 april 2017 vond een hoorzitting plaats. Partijen zijn afzonderlijk gehoord.

Partijen hebben op 26 april 2017 een verslag van de hoorzitting van de wederpartij gehad en zijn in de gelegenheid gesteld hier binnen vier weken op te reageren.

Het beroep.

Ontvankelijkheid

Het beroepschrift is binnengekomen binnen de daarvoor gestelde termijn na verzending van de uitspraak van het College van Toezicht. Het bevatte de noodzakelijke gegevens en de gronden van het beroep.

Appellante is sinds 1 januari 2016 geen lid meer van de NVO.

Het handelen waarover geklaagd werd heeft plaatsgevonden in de zomer van 2015. Destijds was appellante nog lid van het NVO en viel haar handelen onder de regels van de beroepscode van de NVO. Het College van Beroep oordeelt zich dan ook bevoegd om over de klacht en het daaropvolgende beroep te oordelen.

Het beroep is ontvankelijk verklaard.

1. De gronden van het beroep.

Appellante uit grieven tegen de volgende uitspraken van het College van Toezicht.

1.1 Over de uitspraak “Het College constateert dat verweerster betrokken is geraakt in een juridisch conflict rond de afwikkeling van een echtscheiding en de invulling van het co-ouderschap” stelt zij dat er op 23 juli 2015, wanneer vader contact opneemt met verweerster, geen enkele reden is om te veronderstellen dat er sprake is van een vechtscheiding.

Zij onderbouwt dit met enkele voorbeelden uit de voorgeschiedenis.

Daarnaast stelt zij dat het College van Toezicht op 1 augustus 2016 een getuigenverklaring van de vader heeft ontvangen die blijkbaar niet is meegenomen bij de beoordeling van de klacht, terwijl het College wel verwijt aan verweerster dat door ouders verstrekte informatie gekleurd kan zijn.

1.2 Appellante heeft klaagster wel degelijk benaderd, in tegenstelling tot de uitspraak van het College van Toezicht dat verweerster geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheden om klaagster in een later stadium alsnog te betrekken. Klaagster heeft echter niet gereageerd op diverse telefonische contactverzoeken. Klaagster verklaarde ook tegenover het College van Toezicht dat zij nooit de behoefte heeft gehad om appellante te spreken.

Appellante stelt dat er geen discussie mogelijk is over het feit dat klaagster op 9 september 2015 het verslag heeft toegestuurd gekregen. Ook na ontvangst van het verslag heeft klaagster geen contact opgenomen met appellante.

Het kan appellante niet worden aangerekend dat klaagster het verslag niet heeft willen lezen.

1.3 Het College van Toezicht stelt in haar uitspraak: “Verweerster heeft geen blijk gegeven zich te hebben vergewist van de mogelijk grote impact van het onderzoeksverslag dat door vader ingebracht zou kunnen worden en ook werd ingebracht in een juridische procedure ter beëindiging van het co-ouderschap.”

Appellante herhaalt de argumenten onder 1.1 om aan te geven dat er geen reden was om dit te veronderstellen.

1.4 Het College van Toezicht stelt in haar uitspraak “ze wist of behoorde te weten dat haar onderzoeksverslag het startpunt zou kunnen zijn van een traject met grote gevolgen voor de kinderen.”

Appellante stelt, op grond van de voorgeschiedenis en verklaring in de stukken van appellante over het kort geding dat de verkoop van de woning betrof, dat er geen sprake was van gerechtelijke procedures op 23 juli 2015 en dat de oorzaak van de kentering in de verhoudingen niet ligt bij het onderzoeksverslag, maar bij de verkoop van de woning.

1.5 Het College van Toezicht stelt in haar uitspraak “Daarboven heeft verweerster geen onderbouwing gegeven voor haar handelen of blijk gegeven van reflectie op haar handelen nadien”.

Appellante stelt dat zij op 25 oktober 2015 verweerster heeft aangeboden de commissie inzage te geven in de rapportage en meer in het bijzonder haar persoonlijke aantekeningen. Ter bescherming van de kinderen en informanten heeft ze als voorwaarde gesteld dat dit door een bij de NVO aangesloten orthopedagoog mogelijk zou zijn onder nader overeen te komen voorwaarden. Op dat aanbod is het College niet ingegaan.

1.6 Het College van Toezicht stelt in haar uitspraak “Voorts constateert het College dat verweerster zich in deze klachtprocedure niet toetsbaar heeft opgesteld en geringe bereidheid heeft getoond om aan deze procedure mee te werken.”

Hier herhaalt appellante haar argument onder 1.5 ter onderbouwing van het tegendeel.

In repliek stelt appellante dat het College van Toezicht op onjuiste gronden heeft geoordeeld dat zij toestemming nodig had van moeder voor het aangaan van de professionele relatie. Zij stelt dat het College voorbij gaat aan de inhoud van artikel 7.3.16 lid 2 Jeugdwet. Er mag kort gezegd van toestemming worden uitgegaan indien de desbetreffende verrichting niet van ingrijpende aard is. Deze bepaling is afgeleid van de bepalingen in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst.

Zij draagt ter onderbouwing een uitspraak van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg aan van 1 juni 2011, die volgens haar ook nog eens is onderstreept door een uitspraak van de toenmalige staatssecretaris die deze uitspraak in verband brengt met een eerste onderzoek in het kader van jeugdzorg, dat veelal niet ingrijpend zal zijn, in de situatie van gescheiden ouders.

Appellante stelt dat de vader, een ouder met gezag, zich bij haar heeft gemeld en toestemming heeft gegeven voor een kennismakingsgesprek. Er was geen sprake van een behandeling. Appellante stelt dat er hooguit gesproken kon worden van een eerste onderzoek. Uit de aard en inhoud ervan kan geconcludeerd worden dat er sprake was van een niet-ingrijpende verrichting, conform art 7.3.16 lid 2 Jeugdwet. De gevraagde toestemming van klagster mag dus verondersteld te zijn gegeven en er kan dus geen schending van artikel 12 of artikel 14 van de Beroepscode zijn, nu sprake was van eenmalig contact.

2. Het verweer van klagster

Klagster stelt als algemene reactie dat verweerster, ondanks dat zij in de beantwoording van de schriftelijke vragen in eerste aanleg met zoveel woorden heeft aangegeven dat zij na het gesprek met de kinderen geen contact meer met ze had, de kinderen blijkbaar nog regelmatig ziet. In het kader van de inmiddels uitgesproken OTS werd er een netwerkberaad gepland op 29 september 2016. Voor dit beraad wilde vader appellante ook inbrengen omdat zij de kinderen met regelmaat ziet. Zij onderbouwt dit met een met het verweer meegezonden mail en stelt dat de gezinsvoogd heeft aangegeven dat appellante niet welkom was bij het beraad.

Klagster stelt dat ondanks alles appellante blijkbaar contact blijft houden met vader en de kinderen.

2.1 Ten aanzien van de grief met betrekking tot de uitspraak over de betrokkenheid in het conflict: appellante stelt dat er toen vader contact met haar opnam geen sprake was van een vechtscheiding. Klagster vraagt zich af hoe appellante dit kan weten terwijl zij geen contact met haar heeft gezocht. Ze had kunnen vermoeden dat de verhoudingen niet harmonieus waren, anders was vader niet alleen naar haar toegekomen.

2.2 Over het argument van appellante dat zij wel degelijk heeft geprobeerd contact te leggen met klagster stelt klagster dat appellante zegt dat zij berichten heeft ingesproken op haar voicemail. Deze berichten heeft zij niet gehoord. Los daarvan kan dat nooit in de plaats komen van de benodigde toestemming voor een onderzoek.

Appellante heeft het onderzoeksverslag nooit aan klagster gestuurd. Zij heeft het via vader ontvangen.

Klagster betwist in dupliek al hetgeen appellante in haar repliek stelt.

3. De beoordeling van het beroep

3.1 Ten aanzien van grief 1.1 overweegt het College van Beroep als volgt.

Allereerst is gebleken uit informatie van het College van Toezicht dat het betreffende stuk dat op 1 augustus 2016 is ingediend niet meegenomen is bij de beoordeling omdat dit te laat werd ingediend. Appellante is hier destijds van op de hoogte gesteld.

Het College van Beroep kan appellante niet volgen in de stelling dat er op geen enkele manier sprake was van een vechtscheiding ten tijde van het gesprek met de kinderen. Weliswaar liepen er op dat moment geen juridische procedures, maar uit de hele context van de situatie had appellante zich bewust moeten zijn van het feit dat er problemen waren. Dit blijkt niet alleen uit de informatie van de vader, die aangaf dat het contact niet goed verliep, maar ook uit de informatie van nabije betrokkenen die contact met haar opnamen over de situatie en de signalen die de kinderen gaven tijdens het gesprek. Deze grief van appellante is ongegrond.

3.2 Ten aanzien van grief 1.2 overweegt het College dat appellante klaagster pas heeft benaderd toen zij een verslag van het gesprek met de kinderen had gemaakt. Zij heeft weliswaar pogingen gedaan om klaagster te bereiken, echter dit had zij moeten doen voordat zij het gesprek met de kinderen zou houden en dit contact had in ieder geval uiterlijk tot stand moeten komen voordat zij een rapportage opstelde naar aanleiding van het gesprek. Klaagster heeft niet de kans gekregen om haar toestemming te geven dan wel te onthouden aan dit gesprek en de rapportage.

Klaagster heeft de rapportage niet willen lezen en na ontvangst van het verslag heeft zij geen contact willen opnemen omdat zij in het geheel niet betrokken was bij het onderzoek. Weliswaar kan dit niet aan appellante worden tegengeworpen, maar zij kan dit ook niet aanvoeren als rechtvaardiging om zonder haar toestemming te handelen. De contactpogingen naar klaagster toe zijn pas gedaan na het opstellen van de rapportage. In de eerste alinea van de overwegingen bij de beoordeling gaat het College van Toezicht uitgebreid in op het ontbreken van de toestemming van klaagster bij het onderzoek en geeft aan hoe klaagster had moeten handelen. Het College van Toezicht heeft overwogen dat appellante na het gesprek niet alsnog zo spoedig mogelijk contact opnam met klaagster om zich te vergewissen van toestemming en dat zij ook geen redenen heeft aangegeven die afwijken van het toestemmingsvereiste zouden rechtvaardigen. Het College van Beroep constateert hierin geen onjuiste interpretatie van het recht dan wel de beroepscode. Deze grief is ongegrond.

3.3 Ten aanzien van de grieven 1.3 en 1.4 overweegt het College dat er ten tijde van het gesprek met de kinderen weliswaar geen rechtsgedingen liepen. Uit het gespreksverslag blijkt echter wel dat vader aangaf dat het contact met klaagster moeizaam verliep, dat er veel strijd was en dat de ouders niet in staat waren om op een constructieve manier met elkaar in gesprek te gaan.

Appellante had, gezien deze informatie en de adviezen die zij deed in haar rapportage, zich af moeten vragen hoe deze rapportage gebruikt zou kunnen worden bij een conflict over de omgangsregeling. Daarnaast ontbrak toestemming en betrokkenheid van klaagster. Blijkens de stukken en het verhandelde ter zitting heeft zij de consequenties van het opstellen van een dergelijke rapportage in deze omstandigheden niet voldoende overwogen. De hulpverlener moet zich altijd bewust zijn van de mogelijkheid dat een rapportage, waarin onder andere gesproken wordt over de omgangsregeling en hier adviezen over worden gegeven, ingebracht kan worden in een conflict tussen ex-partners. Deze grieven zijn ongegrond.

3.4 Ten aanzien van grief 1.5 overweegt het College van Beroep dat het haar niet duidelijk is waarom het College van Toezicht niet is ingegaan op het bewijsaanbod van appellante. Appellante heeft in eerste aanleg aangegeven dat zij een rechtvaardigingsgrond had om af te wijken van artikel 12 van de Beroepscode en de toestemming van klaagster achterwege kon laten. Dit heeft zij in de stukken en in de vragen die haar schriftelijk zijn gesteld niet nader onderbouwd. In beroep is zij tijdens de hoorzitting ingegaan op de zorgelijke signalen die zij destijds stelt te hebben ontvangen van enkele informanten. Ook gaf zij aan dat de kinderen tijdens het gesprek zorgelijke signalen gaven.

Appellante heeft aangegeven dat zij zaken uit het verslag achterwege heeft gelaten omdat dit negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de kinderen. Zij stelde eveneens dat het noodzakelijk was om haar bronnen geheim te houden, uit zorg voor de kinderen.

Appellante heeft naar het oordeel van het College van Beroep hiermee echter onvoldoende onderbouwd waarom het geen toestemming vragen aan en betrekken van klaagster bij de rapportage gerechtvaardigd zou zijn door het bestaan van een conflict van plichten. Immers ook dan, had ze de genoemde zorgen over de kinderen kunnen waarborgen door bepaalde informatie niet in het rapport op te nemen. Bovendien, wanneer de situatie zo zorgelijk was als zij heeft geschetst dan had zij op een andere wijze moeten en kunnen handelen, door bijvoorbeeld een zorgmelding te doen bij Veilig Thuis of vader dan wel de andere informanten het advies te geven dit te doen.

Appellante heeft met het gesprek en de adviezen die zij gaf weliswaar in het belang van de kinderen willen handelen, maar is daarbij voorbij gegaan aan de zorgvuldigheidseisen die een redelijk bekwaam en redelijk handelend pedagoog in het kader van de beroepscode moet betrachten.

Deze grief is ongegrond.

3.5 Ten aanzien van grief 1.6 overweegt het College van Beroep het volgende:

De conclusie van het College van Toezicht is wellicht mede ingegeven door de omstandigheden destijds. Het College van Beroep kan geen conclusie trekken over de opstelling van appelante bij de klachtbehandeling in eerste aanleg. Het College van Beroep kan alleen een oordeel geven over de mate waarin appelante zich in de beroepsprocedure toetsbaar heeft opgesteld.

Appellante heeft meegewerkt aan de beroepsprocedure.

Deze grief is ongegrond.

3.6 Appellante geeft in haar repliek bij het beroep aan dat zij in het geheel geen toestemming had hoeven hebben van klaagster, omdat het een niet-ingrijpende handeling zou betreffen. In tuchtrechtelijke jurisprudentie over de WGBO¹ en in de aanloop naar vaststelling van de Jeugdwet² zijn uitspraken gedaan over de benodigde toestemming van beide ouders met gezag en situaties waarin de toestemming van de andere ouder verondersteld mag zijn gegeven, tenzij het tegendeel is gebleken.

Dit zijn situaties waarin ingrijpen noodzakelijk is om ernstig nadeel voor het kind te voorkomen of handelingen van een hulpverlener die zo gebruikelijk of niet-ingrijpend zijn, dat op grond daarvan verondersteld mag worden dat toestemming is gegeven.

Bij de beoordeling of het handelen van de hulpverlener niet-ingrijpend is, speelt de aard van het handelen een rol, dat wat met het handelen wordt beoogd en ook de mogelijke gevolgen van het handelen.

Er is in de pedagogische praktijk altijd een eerste contact met vaak één ouder en eventueel het kind. Bij dat contact moet dan door de pedagoog een inschatting gemaakt worden van de situatie en hulpvraag, er moet bij gescheiden ouders naar de gezagsverhoudingen

¹ Uitspraak CCvG, 1 juni 2011, C2010,151.

² MvT Jeugdwet p. 179 in relatie tot Kamerstukken II, 2011/2012, Aansluiting van de Handelingen, nummer 120.

geïnformeerd worden, en er moet nagevraagd worden hoe de toestemming van de andere gezaghebbende ouder voor een eventueel in te zetten onderzoek of behandeling verkregen kan worden. In dit eerste contact moet de pedagoog tevens overwegen of er een uitzonderingssituatie is die maakt dat de toestemming van de andere ouder niet gevraagd kan of hoeft te worden alvorens in te grijpen. Dit kan bijvoorbeeld zo zijn als ingrijpen noodzakelijk is om ernstig nadeel voor het kind te voorkomen. Ook bestaat de mogelijkheid dat het handelen van zo'n niet-ingrijpende of gebruikelijke aard is dat de toestemming van de andere ouder verondersteld mag worden. Dit laatste moet, afhankelijk van de situatie, door de pedagoog ingeschat worden. Het handelen van een pedagoog zal, anders dan bij een huisarts, in weinig situaties als zo niet-ingrijpend of zo gebruikelijk beoordeeld kunnen worden dat de toestemming van de afwezige ouder verondersteld wordt geacht te zijn. De context van de situatie, de mededelingen die vader deed over het contact met moeder en het gesprek zoals appellante dit had met de kinderen had appellante moeten doen beseffen dat het verslag van dit gesprek veel impact zou kunnen hebben voor de relatie tussen de ouders en voor de kinderen. Op grond hiervan was er geen sprake van een niet-ingrijpende handeling en had zij niet kunnen aannemen dat er veronderstelde toestemming van klaagster zou zijn om haar rapportage naar aanleiding van het gesprek op te stellen. Deze beroepsgrond van appellante faalt.

3.7 Ten aanzien van de vraag of appellante reflectie heeft getoond op haar handelen onderschrijft het College van Beroep hier het oordeel van het College van Toezicht. Appellante heeft ter zitting in beroep gaangeven dat zij een volgende keer in dezelfde omstandigheden net zo zou handelen.

Daarnaast overweegt het College dat appellante in beroep twee verschillende rechtvaardigingsgronden voor haar handelen heeft ingebracht. In eerste instantie gaf zij aan dat zij gezien de zorgelijke situatie mocht afwijken van de beroepscode met betrekking tot het verkrijgen van toestemming van klaagster en op een later moment stelde zij dat haar handelen van zo weinig ingrijpende aard was dat zij niet gehouden was toestemming te verkrijgen van klaagster.

Hoewel beide gronden op zichzelf, mits goed onderbouwd, ter rechtvaardiging van het handelen kunnen dienen, kunnen ze niet beide van toepassing zijn in één en dezelfde casus. Ten aanzien van de laatste rechtvaardigingsgrond heeft zij zoals blijkt uit de stukken en het verhandelde ter zitting destijds geen afweging gemaakt. Deze heeft zij pas in repliek ingebracht tijdens de behandeling in beroep.

Het College van Beroep wil benadrukken dat in een tuchtprocedure vooral centraal staat of de pedagoog ten tijde van het ontstaan van de klacht heeft gehandeld conform de professionele eisen in de beroepscode en dit handelen kan verantwoorden. Dit moet blijken uit afwegingen die zij toen heeft gemaakt.

Het College heeft de stellige indruk dat door appellante in beroep met de laatste rechtvaardigingsgrond alsnog naar een juridisch argument is gezocht om haar handelen achteraf te rechtvaardigen.

Dit getuigt niet van reflectie op haar handelen van destijds.

Uitspraak

Het College van Beroep beoordeelt alle beroepsgronden als ongegrond.

Het College van Beroep deelt de inhoudelijke beoordeling van het College van Toezicht dat appellante verwijtbaar in strijd heeft gehandeld met artikel 12 en 14 van de Beroepscode en dat de maatregel van schorsing passend is.

Het College van Beroep wil echter gezien het leerdoel van het tuchtrecht in dit geval geen onvoorwaardelijke schorsing opleggen en vernietigt daartoe de door het College van Toezicht opgelegde maatregel.

Het College van Beroep legt aan appellante een voorwaardelijke schorsing op van 2 jaar. Met het opleggen van een voorwaardelijke schorsing wil het College bewerkstelligen dat appellante komt tot een verbetering van haar professioneel handelen. Daarom legt het College van Beroep de voorwaarde tot het volgen van supervisie op. De voorwaarde bij deze maatregel is uitgewerkt in de aan appellante bij deze uitspraak gezonden bijlage.

Daarnaast legt het College van Beroep de maatregel van berisping op. Appellante heeft verwijtbaar gehandeld en heeft aangegeven nog altijd achter deze wijze van handelen te staan.

Appellante is geen lid meer van het NVO. Daarom kan de maatregel van schorsing niet onmiddellijk in gaan.

Mocht appellante te zijner tijd weer lid van de NVO willen worden, dan gaat de voorwaardelijke schorsing in op de datum van inschrijving.

Wanneer appellante binnen een jaar na inschrijving niet voldoet aan de voorwaarde zoals benoemd in de bijlage bij deze uitspraak, wordt zij voor een periode van twee jaar geschorst in de uitoefening van het lidmaatschap van de NVO.

Aldus gedaan op 1 juni 2017
Het College van Beroep,

Voorzitter,
mw. mr. drs. E.C.C. van Os

ambtelijk secretaris,
mw. mr. drs. J. Pfeiffer

bijlage voor appellante:
voorwaarden voorwaardelijke schorsing

**COLLEGE VAN BEROEP VAN DE NVO
NEDERLANDSE VERENIGING VAN PEDAGOGEN EN ONDERWIJSKUNDIGEN**

Bijlage bij uitspraak CvB16-04
Voorwaarden voorwaardelijke schorsing.

Bij uitspraak van 1 juni 2017 heeft het College van Beroep aan mevrouw A. de maatregel van voorwaardelijke schorsing opgelegd.

Voorwaarde is dat zij binnen de termijn van een jaar, gerekend vanaf het moment van (her)inschrijving als lid van de NVO, heeft voldaan aan het volgen van een supervisietraject van minimaal 15 uur in tenminste 10 sessies bij een geregistreerd supervisor NVO Orthopedagoog-Generalist. De sessies dienen evenredig te zijn verdeeld over de periode van de voorwaardelijke schorsing. Aandachtspunten voor de supervisie dienen te zijn:

- De beroepscode, specifiek het onderwerp toestemming;
- Het stappenplan om te komen tot afwijken van de beroepscode in het geval van een conflict van plichten;
- Het werken met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Mevrouw A. dient voor het einde van het jaar van voorwaardelijke schorsing bij het bestuur van de NVO een verslag in te dienen van het gevolgde supervisie traject, door supervisor en supervisant ondertekend.

Het verslag dient te omvatten:

- Het overzicht van de supervisiebijeenkomsten en de duur en data ervan;
- Een omschrijving van de bereikte leerdoelen van mevrouw A.;
- De verklaring dat de supervisor het afgeronde supervisietraject als voldoende beoordeelt.